

A hosszú sort a *Balaton* vezeti be. Nagyszerű ötlet volt a Balatont a Dunántúl központi tájának tekinteni. Mértanilag is a Dunántúl központja, meg a Dunántúl kulturális és gazdasági életének is fontos állomása. S népe mindig igazi magyar, ami a magyarság néprajzi kulturális megítélésében nem kis tényező. Aztán a Balaton ismertetéséhez hozzácsatolja a Dunántúl jellegzetes tájainak ismertetését; így következnek mint egyes tájak gerincei, a *táblák*, a *lősz*, az *agyag*, a *futóhomok*, a *láp* jellemző teiscini alakulatain felépült emberi élet-megnyilvánulások geográfiai kiértékelései. Alsó-Zalamellék, a Somogyi Nagyberék, a Mezőföld, Sárköz tájait tarka képekben, de mindig a geográfiai szempontok és irányelvek biztos festésén át vonultatja el szemeink előtt és állandóan szemlélhetjük az ember és a természet soha nem nyugvó küzdelmét és egymásra hatását.

Különös szeretettel és elmélyedéssel, megértő szívvel kezeli a Szerző *Somogyot*, a somogyiak Somogyországát, az ősi magyarság egyik fellegetvárát, a Koppányok viharzó népét és szelíd dombokban, erdőkben, kies rétekben váltakozó magyar ősiségét. Talán onnan is van az, hogy aki ezt a népet megismeri, szívébe zárja. Szerző is úgy írja, hogy fölfedezte Somogyot és mindjárt hozzá teszi, hogy megszerette a magyar népet, «azt a becsületes, dolgozó, mindenkifölött egészségesen józan népet, amely magára hagyatottságában, példátlan küzdelmek és nélkülözések közepette is mindenkor a nemzet erejének forrása volt». Jól tudom és mindenki tudja, hogy ez a szeretet nem csupán a somogyiakkal való érintkezésből fakadt, de mindenesetre sokban hozzájárult Somogy is.

Aki tudja, hogy egy geográfiai egysegről milyen nehéz összefoglaló és *hű* képet festeni, az örömmel állapítja meg, hogy ez a könyv nagy nyeresége irodalmunknak. A földkéreg geológiai

megismerése, a felszint formáló erők munkája, a földfelszín élő takarója, a növény és állatvilág, az ember megjelenése és munkálkodása és még egy sereg összetevő és összejátszó jellemvonás egyenkénti és hosszas elmélyedő vizsgálata szükséges ahhoz, hogy minden jellemvonást megkapjunk. Természettudósnak, történésznek, etnografusnak kell összefognia, hogy a táj-elemeket a maguk tisztaságában egyenként megláthassuk. Csak aztán jöhet az összefoglalás.

Szerzőnk ilyen összefoglaló munkára vállalkozott. Igen nehéz feladatot kellett megoldania s ha ez a megoldás — a tárgy természetéből kifolyólag — itt ott hiányokat mutat is, mégis azt kell vallanunk, hogy igen hasznos munkát végzett. Ilyen könyvünk nincs, noha 50 esztendő óta várva-várjuk. Ime most itt van, okulására, gyönyörűségére sokaknak. Kívánatos, hogy sokan olvassák, forgassák, mert a haza szeretete nem a rög, nem a puffogó frázisok szeretete, hanem megértése a föld és az ember ama szubtilis, hosszú fázisu, de kitörölhetetlen látások sorozatának, amely ebből a földből, Árpád földjéből, magyar földet teremtett. *Geszti Lajos.*

Molnár Ákos: Végre egy jó házasság. (Pantheon-kiadás.) Furcsa dologból kerekedik ez a regény: az asszony lakodalomra utazik és az egy-két napra magárahagyott urában megpattan e szokatlan szabadságtól valami kerék, egész élete megbolondult óraművé válik; a jó házasság sok esztendeje pillanatok alatt eltűnik, helyet adva a feltartóztatlan féktelenségnek. A regény keserű címe kitűnő jellemzője a műnek, minden azért történik, hogy igazolja az évtizedeken át jónak tartott házasság rossz voltát. Molnár Ákos tükrében a házasság a legdicsebb szín pompát is leverebesíti, úgy látja, hogy az emberiségnek e minden vihart kiálló intézménye rabiga csak, melyből nem

szabad kirúgni, különben felbomlik menten az egyéni élet. Honnan szerzhette ezt a szemléletet? Regénye a budapesti magánhivatalnokok életét adja hátterül. Csakugyan így volna ez a malmok tekintélyes tisztviselői között?

El kell hinnünk, hiszen Molnár Ákos lelkiismeretes és hívő író, kinek minden sora irodalmi súlyra törekszik. Belehelyezkedünk ezért abba a megváltozhatatlanba, hogy valamely jó házasságra az asszony rövid kis elutasásával rászakad a végzet. Ami törvénybontási szándék a látszólagos boldogság szelíd parazsa mögött felgyülemlt a férjben, gát nélkül elárad és viszi szegényt vesztébe. Azok a bírálók, kik Molnár Ákos regényét a Pantheon Mikszáth Kálmán-díjával tüntették ki, megvesztegetődtek attól az írásművészettől, mellyel a szerző a végzet filmjét pár nap alatt lepergeti; az olvasó maga is ennek az elhithető erőnek hatását érezve, mohón szalad a történeten végig és eszébe sem jut kételkedni az indítás valószínűségében. A regény kifejezőmódja világos, stílusában van valami megkapó egyszerűség. Elbágyadva tesszük le a könyvet a végén, bennünket is összekínöz Homolács Albinnak, a regény hősének sorsa. Emellett még mindenki jó is a regényben, az igazgató megbocsátja a sikkasztást, a rossz nő sokkal jobb a hírénel és valamennyien a családiasság és erkölcs nevében beszélnek. A jó házasság ilyenformán hiánytalanul jönak igazolódik, csak épen nem embereknek való.

Kísérletképen elolvastattam Molnár Ákos regényét egynéhány ismerősömmel. A hatás csaknem mindegyiknél ugyanaz volt: már az elején fejüket csóválták, hanem azért kíváncsian olvasták végig; megütődtek rajta, de erősen érdekelte őket. Az következik ebből, hogy Molnár Ákos tud írni és lélekrajza visszhangra talál az olvasókban. Ezzel az író már elérte mű-

vészi célját, igazi jutalmát megkapta. A bíráló pedig új regényt vár, egyből színezésűt, hogy teljesebb képet kaphasson és kapjon. *Kilián Zoltán.*

Finta Sándor: Szívünk miséje. Mintha magyarnyelvű misét olvasnánk e verseskönyv alázatos ritmusokkal telerótt lapjain! A jámbor, hívő lélek a szív felmagasztosult oltárán a liturgia részleteihez alkalmazkodva pompásan rimelő versekben küldi imáit a Teremtőhöz. Bár csak profán szavak helyettesítik a megszentelt szövegeket, tiszta hitű költő írta le őket és meg is öntözte valamennyit alázatossága könnyűvel.

A *Lépcsőima* gyónása a hús szolgaságából szabadulni igyekvő lélek őszinte vallomása, amely az *Oltárcsóknál* már Istenhez ível:

Oly jó ölelni oltárod, szívem,
Hol együtt zeng ma öröm s rekviem.
Fölötted Isten fényessége leng,
Sugarán csillog lelkeim idelent...

A *Kyrie*-ben emelt kézzel könyörgi:

Ha elvesztettük gyermeki hitünket
És gyermekeinkben szent kezéd büntet.
Uram, irgalmazz nekünk!

A *Dominus vobiscumban* pedig így fordul ki:

Ott ég megint az oltárkőn a csókom,
Mint árva könny szülői koporsókon
S úgy fordulok az emberek szívéhez,
Mint kisgyerek, ki könnyeivel kérdez...

hogy az *Átváltoztatásnál* remegő ajakkal zengje:

Ó, hagyd a lelkem a porban sírni!
Csak testem fogd fel! Nézd, kenyér lett;
Mire a hajam megfehérelt
S oltárrá szépült a szívem!

A szertartások ékesen szóló ragyogását, az orgonák viharos lelkességét, a gregorián-ének fájdalmas fenségét sehol sem érik el ezek a versek és a katolikus szentmise nagy miszti-